

**Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»**

Кафедра філософії і педагогіки

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри

Шабанова Ю.О.

«31» вересня 2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Методологія гуманітарних наук»**

Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	033 Філософія
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Освітня програма	Філософія
Статус	Обов'язкова
Загальний обсяг	6 кредитів ЄКТС (180 годин)
Форма підсумкового контролю	іспит
Термін викладання	4-й семестр
Мова викладання	українська

Викладачі: проф. Осипов А. О.

Дніпро
НТУ «ДП»
2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія гуманітарного знання» для бакалаврів спеціальності 033 Філософія / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. філос. і пед. – Д. : НТУ «ДП», 2021. – 18 с.

Розробник – Осипов А. О.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням методичної комісії спеціальності 033 Філософія (протокол № 1 від 31.08. 2021).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2 ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІН ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ... 	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	10
6.1 Шкали.....	11
6.2 Засоби та процедури.....	11
6.3 Критерії.....	12
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	16
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	16

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» спеціальності 033 «Філософія» здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни Ф10 «Методологія гуманітарних наук» віднесено такі результати навчання:

РН4	Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальногуманітарної проблематики.
РН 8	Мати обізнаність у головних філософських методах і підходах, розуміти етико-практичну значущість філософського знання.
РН 9	Мати навички написання філософських текстів.
РН 10	Мати навички реферування, систематизованого огляду та порівняльного аналізу філософської та загальнонаукової літератури.
РН 17	Мати навички участі в наукових та прикладних дослідженнях у галузі філософії.

Мета дисципліни формування у студентів теоретичних уявлень про специфіку гуманітарного знання та його актуальність у сьогоденні.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
РН4	РН4.1-Ф10	Аналіз та коментар проблем, пов'язаних із виявленням аспекту гуманітарного знання у науково-теоретичній та соціально-практичній діяльності.
РН8	РН8.1-Ф10	Обізнаність у різних методологічних підходах до природи гуманітарного знання, представлених у філософії ХХ-ХХІ століть.
РН9	РН9.1-Ф10	Навички написання текстів у галузі дослідження проблем методології гуманітарного знання.
РН10	РН10.1-Ф10	Навички реферування, систематизованого огляду та порівняльного аналізу літератури, присвяченої загальним питанням методології гуманітарного знання з окремими науками про людину.
РН 17	РН17.1 -Ф10	Виклад власних міркувань послідовно, логічно, систематично та аргументовано

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Вступ до спеціальності	Розуміти сенс філософії, її місце в системі культури. Розуміти розмаїття та специфіку філософських дисциплін. Мати обізнаність у головних філософських методах і підходах, розуміти етико-практичну значущість філософського знання.
Історія європейської філософії	Знати основні етапи, напрямки в історії світової та вітчизняної філософії. Мати навички участі в наукових та прикладних

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
	дослідженнях у галузі філософії. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати
Логіка	Мати навички реферування, систематизованого огляду та порівняльного аналізу філософської та загальнонаукової літератури. Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки. Вміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		денна		вечірня		заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	90	34	56	-	-	-	-
практичні	90	34	56	-	-	-	-
лабораторні	-	-	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-	-	-
РАЗОМ	180	68	112	-	-	-	-

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	90
РН4.1-Ф10	<i>Модуль 1 Методологія наукового пізнання як гносеологічна проблема</i>	8
	Тема 1. Філософські засади методології природничо-наукового і гуманітарного знання Особливості пізнавальної діяльності та її інструментарій. Абсолют як загальний масштаб розгортання усього потенціалу людини. Істина як мета пізнання і процес взаємної кореляції пізнаваного об'єкта і пізнаючого суб'єкта. Абсолютна і відносна істина. Діалектика абсолютної і відносної істин як конкретність істини.	
РН4.1-Ф10	Тема 2. Розвиток уявлень про істину та її критерії в історії філософії. Механізм розвитку наукового знання. Об'єктно-ідеалістична концепція Платона. Арістотель про безпосередній чуттєвий досвід як основу єдності суб'єкта. Символ як інструмент осягнення істини. Співвідношення віри і знання у середньовічній теології і філософії. Раціоналізм та сенсуалізм про істину. Метафізична картина світу у філософії XVII-XVIII століть. Діалектичний характер істини в об'єктивно-ідеалістичній	8

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	<p>концепції діалектики Гегеля. творчості Маркса і Енгельса. Практика як критерій істини..</p> <p>Проблема істини у філософії ХХ-ХХІ століття. Парадигмальна картина світу та її евристична роль у науковому пізнанні. етапи розгортання змісту нової парадигми.</p>	
РН9.1-Ф10	<p>Тема 3. Наука як соціокультурний феномен. Класифікація наук. Основні етапи розвитку науки.</p> <p>Наука як особлива форма суспільної свідомості. систематизованого знання.Класифікація наук та проблема періодизації історії науки. Класифікація наукового знання в історії філософії. Етапи розвитку науки: переднаука, класична наука XVII-XIX століть, некласична наука першої половини ХХ століття, постнекласична наука другої половини ХХ - початку ХХІ століть.</p>	8
РН9.1-Ф10	<p>Тема 4. Формування та розвиток методології природничо-наукового знання у період Нового часу. Природничо-науковий характер філософії Нового часу та становлення методологічної свідомості. Протилежність і взаємодоповнюваність індукції (Ф. Бекон) та дедукції (Р. Декарт) як загальнонаукових методів наукового пізнання. Зародження методології гуманітарного знання. Б. Паскаль про невідповідність механістичного світогляду людським сподіванням і надіям. Необхідність впровадження ірраціоналістичних способів пізнання людини. Форми та рівні наукового пізнання: проблема, гіпотеза, теорія. Особливості емпіричного та теоретичного рівнів наукового пізнання. Класифікація методів наукового пізнання.</p>	9
РН17.1 -Ф10	<p>Модуль 2 Формування і розвиток методології гуманітарного знання</p> <p>Тема 5. Особливості гуманітарного знання. Ідеї філософії життя (А. Бергсон, Ф. Ніцше) щодо ірраціональної природи людини. Е. Гуссерль про психічний світ свідомості людини як предмет гуманітарного пізнання. Філософсько-методологічні проблеми гуманітарного пізнання. Спільне і відмінності природничо-наукового і гуманітарного знанням та досягнення методологічної рівноваги між ними. М. Бахтін про діалогічність гуманітарного знання.</p> <p>Ідея колообігу ходу історії О. Шпенглера, культурний плюралізм соціальних одиниць – цивілізацій як біологічних видів за А. Тойнбі. Дж. Коллінгвуд про принципи, на які повинно спиратися історичне дослідження: дослідження не мертвого минулого, а минуле, яке у певній мірі живе зараз.</p>	8
РН17.1 -Ф10	<p>Тема 6. Методологія філософської герменевтики В. Дільтея та аксіології баденської школи неокантіанства. При вивченні людини як свідомої істоти неможливе застосування методології природничих наук. Герменевтика – теорія розуміння й інтерпретації – універсальний спосіб існування людини, що пізнає, діє і оцінює.</p> <p>Знакова сторона тексту та його психологічна складова. Позалінгвістичні фактори, – мотиваційні установки, несвідомі чинники, соціокультурні аспекти при реконструкції</p>	8

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	<p>об'єктивного сенсу тексту як необхідна умова герменевтичного методологічного стандарту. Співвідношення розуміння і пояснення у методології філософської герменевтики.</p> <p>Ідеографічні та номотетичні науки за В. Віндельбандом і Г. Ріккертом. Опис особливостей одиничних істотних історичних фактів за допомогою ідеографічного методу. Узагальнення впри номотетичному методі. Філософія як наука про цінності культури осягає неповторність, невідтворюваність, унікальність об'єктів гуманітарного знання.</p>	
РН9.1-Ф10	<p>Тема 7. Методологія філософської герменевтики В. Дільтея та аксіології баденської школи неокантіанства. При вивченні людини як свідомої істоти неможливе застосування методології природничих наук. Герменевтика – теорія розуміння й інтерпретації – універсальний спосіб існування людини, що пізнає, діє і оцінює.</p> <p>Знакова сторона тексту та його психологічна складова. Позалінгвістичні фактори, – мотиваційні установки, несвідомі чинники, соціокультурні аспекти при реконструкції об'єктивного сенсу тексту як необхідна умова герменевтичного методологічного стандарту. Співвідношення розуміння і пояснення у методології філософської герменевтики.</p> <p>Ідеографічні та номотетичні науки за В. Віндельбандом і Г. Ріккертом. Опис особливостей одиничних істотних історичних фактів за допомогою ідеографічного методу. Узагальнення впри номотетичному методі. Філософія як наука про цінності культури осягає неповторність, невідтворюваність, унікальність об'єктів гуманітарного знання.</p>	8
РН9.1-Ф10	<p>Тема 8. Методологія соціальних наук М. Вебера. Специфіка соціального пізнання і його методів за Вебером. Предмет соціального пізнання – культурно значуща індивідуальна дійсність, яка містить у собі закономірну повторюваність причинних зв'язків. Перевага уваги до усвідомлення якісного забарвлення подій, духовного їх забарвлення у соціальних науках над кількісною їх характеристикою. Історичність гуманітарного знання та його ціннісний характер.</p> <p>Суб'єктивні передумови виникнення гуманітарного знання та відображення у ньому особистості автора, його ціннісного виміру. Визначальна роль причинного пояснення у гуманітарному знанні в порівнянні його із законом у природничо-науковому знанні.</p>	8
РН9.1-Ф10	<p>Тема 9. Логіка соціальних наук К. Поппера</p> <p>Метод і соціальні науки. Вибір проблем і критика завжди пробних і попередніх рішень. Суперечки в практичних питаннях як найбільш ефективний метод.</p> <p>Методи фізики і методи у соціальних науках. Пронатуралістичні і антинатуралістичні концепції мають спільну установку – історизм. Утопічність історичного пророцтва шляхом відкриття «ритмів», «моделей», «законів» або «тенденцій», що лежать в основі розвитку історії. Поппер</p>	8

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	<p>про тенденції суспільного розвитку які визначаються статистично, і неможливість формулювання законів існування соціуму.</p> <p>Номіналізм і есенціалізм у методології за К. Поппером. Спільні властивості між природничими і соціальними науками – закони і гіпотези. Необхідність боротьби проти догматичного методологічного натуралізму (сцієнтизму) у природничих і соціальних науках. Плідність використання аналогії між методами соціальних і природничих наук.</p> <p>Науки природничі і соціальні, теоретичні та історичні за Поппером. Гіпотетико-дедуктивний метод обґрунтовує єдність природничих і соціальних наук., яка проявляється: а) початок науки характеризується появою гіпотези, або забобонів, або проблеми; б) метод перевірки гіпотез завжди один і той же – підтвердження або спростування (фальсифікація); в) Результатом перевірок є відбір гіпотез, які витримали випробування, або елімінація тих, які не витримали перевірки, а тому були знехтувані. Критика як принцип наукової об'єктивності. Проблема свободи від оціночних суджень у філософії К. Поппера.</p>	
РН9.1-Ф10 РН8.1-Ф10	<p>Тема 10. Розвиток ідей філософської герменевтики у ХХ столітті. Передумови формування. Загальна теорія інтерпретації Ф. Шляйєрмахера – мистецтво розуміння чужої індивідуальності. Герменевтика як методологічна основа гуманітарного знання, мистецтво тлумачення літературних пам'яток, (В. Дільтей). Онтологічна герменевтика М. Хайдеггера. Онтологічна герменевтика Г. Гадамера, Ідеї філософської герменевтики Г. Гадамера. Г. Гадамер про діалоговий характер істини. Обмеженість горизонту інтересів науково-теоретичного вчення про метод. Позанаукові способами розкриття істини – мистецтво, філософія і історія. Проблема включеності у предмет дослідження самого суб'єкта дослідження</p> <p>Філософська герменевтика як досвід світу, який включає безпосередність переживання («досвід життя»), різні форми практичного і естетичного опосередкування реальності («досвід історії», «досвід мистецтва», «досвід філософії»).</p> <p>Ідея Гадамера щодо природи розуміння. про озуміння спосіб існування людини, що пізнає, діє і оцінює. Невід'ємність розуміння від саморозуміння інтерпретатора; воно є процес пошуку сенсу («суті справи») і неможливе без перед розуміння, – безпередумовного мислення. Інтерпретація тексту – не у відтворенні первинного (авторського) сенсу тексту, а у створенні сенсу наново. Розуміння людиною світу і взаєморозуміння людей здійснюються у «стихії мови». Мова розглядається як особлива реальність, усередині якої людина себе застє. Мова як «горизонт онтології» герменевтики.</p>	8
РН9.1-Ф10	<p>Тема 11. Структурний метод у гуманітарних науках (М. Фуко). Основні ідеї французького структуралізму. Концепція «археології знання» М. Фуко.</p> <p>Тривимірний характер сучасної епістемі: математичні і фізичні науки; науки про мову, про життя, про виробництво і розподіл багатств; філософська рефлексія. Опосередковуючий характер гуманітарних наук у сучасному епістемологічному</p>	9

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	просторі. Об'єкт гуманітарних наук – людина, яка, знаходячись усередині мови, оточена мовою, уявляє собі, висловлюючи цією мовою сенс виражених нею слів та пропозицій і створює, врешті-решт, уявлення про саму мову.	
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ:	90
РН4.1-Ф10	Модуль 1 Методологія наукового пізнання як гносеологічна проблема Тема 1. Філософські засади методології природничо-наукового і гуманітарного знання. 1. Особливості пізнавальної діяльності та її інструментарій. 2. Істина як мета пізнання і процес взаємної кореляції пізнаваного об'єкта і пізнаючого суб'єкта. 3. Діалектика абсолютної і відносної істин як конкретність істини.	8
РН8.1-Ф10	Тема 2. Вчення про істину в історії філософії. 1. Уявлення про істину в античній філософії. 2. Метафізична картина світу і уявлення про істину 3. Уявлення про істину у філософії ХХ століття.	8
РН9.й-Ф10	3. Наука як соціокультурний феномен. Класифікація наук. Основні етапи розвитку науки. 1. Наука як особлива форма суспільної свідомості. систематизованого знання. 2. Класифікація наукового знання в історії філософії. 3. Постнекласична наука другої половини ХХ - початку ХХІ століть.	8
РН10.1-Ф10	Тема 4. Формування та розвиток методології природничо-наукового знання у період Нового часу. 1. Природничо-науковий характер філософії Нового часу та становлення методологічної свідомості. 2. Зародження методології гуманітарного знання. 3. Особливості емпіричного та теоретичного рівнів наукового пізнання. Класифікація методів наукового пізнання.	8
РН17.1 -Ф10	Модуль 2 Формування і розвиток методології гуманітарного знання Тема 5. Особливості гуманітарного знання. 1. Ідеї філософії життя (А. Бергсон, Ф. Ніцше) щодо ірраціональної природи людини. 2. Філософсько-методологічні проблеми гуманітарного пізнання. 2. Ідея колообігу ходу історії О. Шпенглера. 3. Дж. Коллінгвуд про принципи, на які повинно спиратися історичне дослідження: дослідження не мертвого минулого, а минуле, яке у певній мірі живе зараз.	9
РН4.1-Ф10	Тема 6. Методологія філософської герменевтики В. Дільтея та аксіології баденської школи неокантіанства. 1. Герменевтика – теорія розуміння й інтерпретації – універсальний спосіб існування людини, що пізнає, діє і оцінює. 2. Знакова сторона тексту та його психологічна складова.	8

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
РН8.1-Ф10	3.Філософія як наука про цінності культури досягає неповторність, невідтворюваність, унікальність об'єктів гуманітарного знання.	
РН9.1-Ф10	Тема 7. Логіка соціальних наук К. Поппера 1. Метод і соціальні науки. 2. Поппер про тенденції суспільного розвитку які визначаються статистично, і неможливість формулювання законів існування соціуму. 3. Науки природничі і соціальні, теоретичні та історичні за Поппером	8
РН10.1-Ф10	Тема 8. Методологія К. Поппера. 1. Основні засади наукового (критичного) методу. 2. Номіналізм і есенціалізм у методології за К. Поппером. 3. Науки природничі і соціальні, теоретичні та історичні за Поппером. 4. Єдність методу.	8
РН17.1 -Ф10	Тема 9. Розвиток ідей філософської герменевтики у ХХ столітті. 1. Передумови формування. Загальна теорія інтерпретації Ф, Шляйєрмахера – мистецтво розуміння чужої індивідуальності. 2. Герменевтика як методологічна основа гуманітарного знання, мистецтво тлумачення літературних пам'яток, (В. Дільтей). 3. Онтологічна герменевтика М. Хайдеггера. 4. Позанаукові способами розкриття істини – мистецтво, філософія і історія. Проблема включеності у предмет дослідження самого суб'єкта дослідження.	8
РН17.1 -Ф10	Тема 10. Герменевтика Г. Гадамера, П. Рікера, Е. Бетті. 1. Ідеї філософської герменевтики Г. Гадамера. Г. Гадамер про діалоговий характер істини. 2. Позанаукові способами розкриття істини – мистецтво, філософія і історія. 3. Гносеологічна герменевтика П. Рікера. Методологічна герменевтика Е. Бетті.	8
РН17.1 -Ф10	Тема 11. Основні ідеї французького структуралізму про особливості гуманітарного знання. 1. Епістема як загальний простір знання, спосіб фіксації «буття порядку». на основі якої будуються властиві тій або іншій епосі коди сприйняття, практики, знання, породжуються окремі ідеї і концепції. 2. М. Фуко про місце і роль гуманітарних наук у сучасному епістемологічному полі. 3. Відношення гуманітарних наук взагалі до біології, економіки і філології визначається через «психологічну область»; б) «соціологічну область»; в) область, де панують закони і форми мови. Обговорення книги: Поль Рікер. Сам як інший. – К, Дух і літера, 2000.	9
	ВСЬОГО:	180

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 7-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час екзамену за бажанням студента
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		
	або індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком дескрипторам, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час екзамену має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожного дескриптора НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерія використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для магістерського рівня вищої освіти (подано нижче).

**Загальні критерії досягнення результатів навчання
для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК**

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати	85-89

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
професійної діяльності або навчання	знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
<ul style="list-style-type: none"> ♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; ♦ збір, інтерпретація та застосування даних; ♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово 	<p>Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	95-100
	<p>Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами</p>	90-94
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна</p>	85-89

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
<ul style="list-style-type: none"> ♦ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ♦ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ♦ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ♦ організація та керівництво професійним 	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:</p> <p>1) управління комплексними проектами, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; <p>2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; <p>3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною 	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
розвитком осіб та груп; ♦ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії	аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; 4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає: - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації	
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання: аудіо-, відео-проектор
Дистанційна платформа MOODLE.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Афанасьєв А. П. Філософія : навчальний посібник для студентів нефілософських спеціальностей / А. П. Афанасьєв. – Маріуполь : ПДТУ, 2014. – 175 с.
2. Воронюк О.Л. Філософія. Підручник. К., Медицина. – 2018. – 216 с.
3. Губерський Л. Філософія. Підручник. К., Фоліо. – 2017. – 621 с.
4. Кузь О. М. Філософія науки : навчальний посібник / О. М. Кузь, В. Ф. Чешко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. <https://philarchive.org/archive/CHEROS-2>.
5. Малярчук Є. Філософія і педагогіка покликання. – К., Дух і літера. – 2019. – 344 с.

6. Осипов А.О. Онтологія духовності. Монографія. У 2-х кн., Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008 р. – Кн.1. – 240 с. ; Кн.2. – 232 с.
7. Осипов А.О. Філософія. Навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форм навчання. Дніпропетровськ, 2014. – 60 с.
8. Осипов А.О. Філософія науки. Методи та форми наукового пізнання. Навчальний посібник для самостійної роботи. Дніпропетровськ. – 2014. – 195 с.

Додаткова:

1. Богачов А. Філософська герменевтика. Навчальний посібник. – Київ, «КУРС». – 2006.
2. Петінова О.Б. Філософія науки. Навчальний посібник. – Одеса. – 2018. – 213 с.<http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/2132/1/Philosophy%20of%20science%20a%20manual.pdf>.
3. Історія філософії. Словник / За заг. ред. В.І. Ярошовця. – К., 2005.
4. Поппер К. суспільство та його вороги. Т.1. – Київ, Основи. – 1994.
5. Рікер П. Сам як інший. -К, Дух і літера, 2000.
6. Феноменологія. Рецепція у східній Європі. Щорічник, ВК ТОВ «Тандем». – 2000.
7. Феноменологія. Рецепція у східній Європі. Щорічник ВК ТОВ «Тандем». – 2001.
8. Філософія науки. Етика та методологія наукового дослідження : навч.- метод. посіб. для підготовки докторів філософії «Doctor of Philosophy» (PhD) / І. Г. Утюж [та ін.]. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. – 76 с. <http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream>
9. Філософія науки : підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, В. Л. Чуйко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової. – К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Phil-science.pdf>

Навчальне видання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Методологія гуманітарного знання» для бакалаврів
спеціальності 033 «Філософія»

Розробник: Анатолій Олександрович Осипов

В авторській редакції

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19

